

Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Çalışma Taktiklerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi¹

Examining Pre-service Music Teachers' Instrument Practice Strategies According to Different Variables

H. Emre Çiftçi², Ali Erim³

Makale Hakkında

Gönd. Tarihi: 23.03.2021

Kabul Tarihi: 26.03.2022

Yayın Tarihi: 01.05.2022

Anahtar Kelimeler

Müzik eğitimi

Çalgı eğitimi

Çalgı çalışma taktikleri

Bilişsel taktikler

Üstbilişsel taktikler

Özet

Alanyazında çalgı çalışma sürecinde kullanılan çalışma taktiklerinin çalgı performansını etkilediğine ilişkin çalışmalar bulunmaktadır. Bu süreçte kişilere özgü farklılıkların olduğu da bilinmektedir. Bu kapsamda bu çalışmada, çalgı çalışma taktikleri ile bireysel özellikler arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Süreçte Ege Bölgesinde yer alan dört üniversitenin eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören 362 öğretmen adayı ile çalışılmıştır. Veriler, Özmenteş (2007) tarafından geliştirilen “Çalgı Çalışma Taktikleri Anketi” kullanılarak elde edilmiştir. Verilerin analizinde t-testi, tek yönlü varyans analizi ve Tukey testi yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların kullandığı “bilişsel çalışma taktikleri” ile “çalışma zamanı yönetimi taktikleri”nin günlük çalışma sürelerine ve başarı puan ortalamalarına göre anlamlı farklılıklar gösterdiği; “üstbilişsel çalışma taktikleri”nin ise çalgı deneyim yılına, günlük çalışma sürelerine ve başarı puan ortalamalarına göre anlamlı düzeyde fark gösterdiği belirlenmiştir. Bununla birlikte öğretmen adaylarının kullandığı bilişsel, üstbilişsel ve çalışma zamanı yönetimi taktiklerinin cinsiyete, yaşa, eğitim gördükleri okula, sınıfa ve çalgı türüne göre değişiklik göstermediği görülmüştür.

Abstract

In the literature, there are many studies showing that the strategies used in the instrument practice process affect musical instrument performance. It is also known that there are individual differences in this process. In this context, it was aimed to reveal the relationship between instrument practice strategies and individual characteristics. For this purpose, we studied with 362 pre-service teachers from the music education departments of education faculties at four universities in the Aegean Region. The data were obtained using “Questionnaire of Instrument Practice Tactics” developed by Özmenteş (2007). For data analysis, t-test, one-way analysis of variance and Tukey test were used. According to the results, “the cognitive practice strategies” and “practice time management strategies” of the participants differed significantly according to their daily practice hours and their average achievement points. The metacognitive practice strategies differed significantly according to the instrument experience years, daily practice hours, and average achievement points. However, it was seen that the instrument practice strategies did not differ significantly according to gender, age, school, class, and instrument type.

Keywords

Music education,

Instrument training

Instrument practice

strategies

Cognitive strategies

Metacognitive strategies

Atıf için:

For Citation

Çiftçi, H. E. & Erim, A. (2022). Müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma taktiklerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi [MSKU Journal of Education]*, 9(1), 236-252. DOI: 10.21666/muefd.901451

¹ Bu makale birinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Bağımsız araştırmacı emre-ciftci@hotmail.com.tr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9152-8219>

³ Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi erimalier@yahoo.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2042-8859>

Çalgı öğretiminin etkililiğine yönelik çalışmalar uzun yıllardır araştırmalara konu olmuştur. Çalgının etkili bir şekilde öğrenilmesini/öğretilmesini etkileyen faktörler de yine araştırma konularında ön sıralarda yer almaktadır. Bu faktörlerden ilk akla gelen yetenektir. Müzik eğitiminde yeteneğin önemi uzun yıllardır tartışılan bir konudur. Diğer yandan yetenek gereklidir fakat yetenek tek bir olgu değildir. Farklı boyutları olduğu gibi (duyuşsal, devinişsel, görsel vb.) kişiden kişiye de farklılıklar gösterebilmektedir. Müzik alanında yapılan çalışmalar ve birikimler sonucunda alan uzmanları, müzik yeteneğini tanımlamaya ve yeteneğin kapsadığı alanları belirlemeye çalışmışlardır. Özgür ve Aydoğan (2006) yeteneği bireyin kalıtsal olarak getirdiği ve müziksel öğrenmesini çerçeveleyen sınır ya da müziksel öğrenme kapasitesi olarak tanımlarken, Shuter ve Dyson (1999) müzik yeteneğini, özellikle müziksel becerileri geliştirmede, müzik öğrenimi için potansiyeli belirtmede kullanılan bir terim olarak tanımlamıştır. Müzik öğrenimi ve müziksel beceriler derken ne kastedilmektedir? İşte bu noktada Uçan (1994) müzik yeteneğini temelde müzikal olma/müzikalite ile eş anlamlı olarak düşünmüş ve müziğin kendi öz etkilerini yaşama ve müziksel anlatımları estetik değerleri yönünden algılayıp değerlendirme ihtiyacı, bu ihtiyacı giderme gücü ve bu gücü kullanma yeteneği olarak belirtmiştir. Müzik yeteneğinin kapsadığı başlıca özellikleri ise, müziksel işitme, ritim duygusu, aynı anda tınlayan iki ya da daha çok sesi algılama/çözümleme/yineleme, duyduğunu söyleme/çalma ve müziksel yaratıcılık özellikleri olarak sıralamıştır.

Müzik yeteneği çalgı öğretimindeki başarı için önemli bir faktördür. Fakat tek başına yeterli olmadığı da açıktır. Bireyin bulunduğu çevre, müziğe başlama yaşı, müzik eğitimi aldığı kurumun hedefleri vb. bu liste uzayıp gitmektedir. Bu kapsamda öğretmen ve öğrencinin kendi çalışma sürecini yönetmesi de önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalgı öğrenme sürecinde öğretmenin rolüne bakıldığında ders sırasında çalgıyı tanıtmayı, öğrenciye ödevler vermesi, yapılanların pekiştirilmesini izlemesi gibi temel görevleri olduğu görülmektedir. Bunların yanında uzun süreli gelişmeler açısından öğrenciye kendi bireysel çalışmaları sayesinde kendi keşiflerini yapması için yardımcı ve yol gösterici özellikleri de olması gerektiği düşünülmektedir (Büyükkayıkçı, 2004; Özmenteş, 2007).

Çalgı öğretiminde öğrencinin öğrenme süreci de etkili olmaktadır. Çalgı öğrenme yılı ile doğru orantılı olarak zorlaşan eserler, etütler ve teknik çalışmalar öğrenciye kendine özgü bir çalışma biçimi geliştirme zorunluluğu getirir. Topoğlu'na (2006) göre çalgı çalışma sürecinde öğrencilerin nasıl çalıştıkları, öğrendiklerini ne derece uygulayabildikleri, öğrendiklerini geliştirip geliştiremedikleri ve çalışırken nelere dikkat ettikleri soruları büyük önem teşkil etmektedir. Sloboda (1994) ise becerinin seviyesinin neredeyse tamamen yapılan anlamlı çalışmalara bağlı olduğunun altını çizmiştir. Çalgı çalışmanın niteliğinin ve çalışma sürecinin nasıl olması gerektiğine ilişkin birçok görüş ve yöntem bulunmaktadır. Fenmen (1947: akt. Özmenteş, 2007) öğrencilerin çalışmalarında bilinçli olmalarını vurgularken, günlük çalışma sürecini tekniğe çalışmak, yeni bir esere çalışmak, çalışılmış bir eseri geliştirmek ve yeni eserler deşifre etmek başlıklarından oluşan dört ana kısımda toplamış; her bir çalışma başlığının da nasıl olması gerektiğini açıklamıştır. Chung (2006) ise çalışmayı zamana yaymayı, kısa süreli çalışmaların daha etkili olduğunu, öğrencinin hedefler belirlemesinin çalışmada başarıyı artıracaklarını belirtmiştir. Diğer bir çalışmada Hallam (2001) çalışma sürecinin etkililiğinde bireysel farklılıklara ve çalgıdaki ustalık düzeyine dikkat çekmiş, çalışma sırasında zorlanılan kısımların tanınması ve bunlar için üstbilişsel taktikler geliştirmesi; sonuçlar olumsuz olduğunda ise bu taktiklerin yenileri ile değiştirebilmesi gerekliliğini ifade etmiştir.

Bu görüşler bir bakıma öğrenme taktikleri ve stratejilerini içermektedir. Genel olarak strateji, bir şeyi elde etmek için izlenen yol ya da amaca ulaşmak için geliştirilen bir planın uygulaması olarak tanımlanmaktadır (Açıkgöz, 1996). Öğrenme stratejileri diğer alanlarda olduğu gibi müzik eğitiminde de işlevsel bir yeri vardır. Geçmişten günümüze yapılan araştırmalarda öğrenme stratejisi kullanarak çalışanların kullanmayanlara göre çalışma süreçlerinin daha etkili ve verimli olduğu ortaya çıkarılmıştır (Akın, 2007; Ertem, 2003; Yokuş, 2009). Bu sonuçlar, çalgı öğrenme sürecinde, öğretmene, bilgi aktarmanın yanı sıra öğrencinin bireysel özelliklerine göre çalışma stratejileri geliştirmelerine yardımcı olma görevini de yüklüyor gibi görünmektedir. Günümüzde teknolojik gelişmeler nedeniyle bilgiye ulaşmak kolaylaşmıştır. Bu durum bireylerin öğrenme süreçlerine olumlu katkılar sağlamaktadır. Diğer yanda ise bilgi kirliliği diyebileceğimiz, her seviyeden, bilgi veya kaynağı belirtilmeyen bilgiler bireyler için olumsuz durumlar ve kafa karışıklıkları yaratabilmektedir. Eğitim kurumları ve öğretmenlerin bu

bilgilerin kullanılması konusunda öğrencilere rehberlik etmeleri, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerinde kişisel özelliklerine uygun çalışma stratejileri oluşturmalarına destek olmaları gerekmektedir.

Öğrenme stratejileri üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde *üstbiliş* (metacognition) kavramıyla sıkça karşılaşılır. Flavell tarafından alanyazına kazandırılan üstbiliş, en geniş anlamıyla; bireyin kendi yürütücü denetim sisteminin diğer bir deyişle biliş yapısı ve öğrenme özelliklerinin farkında olarak bilgi edinmesi sürecidir (Woolfolk, 2005). Senemoğlu (2018) üstbiliş bireyin kendi biliş yapısı ve öğrenme özelliklerinin farkında olması ve bilişsel süreçlerini izleyip düzenlemesi olarak tanımlar. Ayrıca biliş ile üstbilişin ayrımını, *biliş herhangi bir şeyin farkında olma, onu anlama iken, üstbiliş anlamaya ek olarak onu nasıl öğrendiğinin de farkında olmasıdır* şeklinde ifade eder.

Öğrenmede etkili olan bilişsel ve üstbilişsel taktiklerin çalgı başarı için de önem kazandığı araştırmalarla ortaya çıkmaktadır. *Çalışma zamanının yönetilmesi* (çalışma zamanı taktikleri) çalgı öğrenimindeki toplam süre ve günlük çalgı çalışma süresinin planlanmasını içermektedir. *Bilişsel çalışma taktikleri*, fiziksel çalışmanın mümkün ya da yeterli olmadığı durumlarda çalgı çalışmanın zihinde tekrar yoluyla gerçekleştirilmesi ve eser analizi çalışmalarını; *üstbilişsel çalışma taktikleri* ise planlama, izleme ve değerlendirme gibi öğrencinin hedeflerini belirlemesi, nasıl öğrendiğini anlaması ve kendi performansını değerlendirmesi, hatalarını düzeltmesi gibi durumları kapsamaktadır. (Barry ve Hallam, 2002, Özmenteş, 2013).

Çalgı çalma süreciyle ilgili araştırmalar (Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan, 2017; Can, 2016; Esen ve Sakin-Şenol, 2021; Güdek ve Yılmaz, 2017; Moray, 2003; Şentürk, Kapçak ve Işıksungur, 2018 vb.) çalgı çalışma tutum ve alışkanlıkları ile günlük çalışma rutini üzerinde yoğunlaşmıştır. Moray (2003) eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi ve konservatuvarda eğitim gören müzik alanı öğrencilerinin çalgı çalışma tutum ve alışkanlıklarını etkileyen faktörleri belirlemeyi amaçlamıştır. Öğrencilerin çalgı çalışma tutum ve alışkanlıklarının cinsiyete ve yaşa; mezun olunan liseye ve devam edilen okula; çalgı türüne, çalgıyı isteyerek seçmiş olmaya ve çalgının niteliğinden memnun olma durumuna göre farklılaşmadığını belirlemiştir. Ancak günlük çalgı çalışma süresine, çalgı öğretmeninden yeterince yararlanabilme durumuna ve ailenin aylık gelirine göre farklılık olduğunu ortaya çıkarmıştır. Son olarak öğrencilerin çalgı çalışma tutum ve alışkanlıklarının ileriye dönük hedeflerle ilişkili olduğunu bulmuştur.

Can (2016), Müzik Bölümü gitar öğrencileri için oluşturulan günlük çalışma programının etkisini, deneysel yöntemle araştırmış, süreçte *gitar performans dereceleme ölçeği*, *deşifre performansı ölçeği* ve *çalgı çalışmaya karşı tutum ölçeği* kullanmış; sonuçta, günlük çalışma programının uygulandığı deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya çıkarmıştır. Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan (2017), 126 müzik eğitimi öğrencisinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarını "müzik eğitiminde bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçeği"nden elde ettikleri verilerle incelemişler; öğrencilerin *çalgı çalmaya ilgi istek*, *çalışmaya hazırlık* ve *çalışmaya değer verme* boyutlarında iyi, *zamanı doğru kullanma* ve *düzenli çalışma* boyutunda ise orta düzeyde çalışma alışkanlıklarına sahip olduklarını belirlemişlerdir. Ayrıca öğrencilerin yaş, mezun oldukları lise türü, günlük çalışma saati ve bireysel çalgılarına göre anlamlı bir farklılık olmadığını saptamışlardır. Güdek ve Yılmaz (2017), güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin çalgı çalışma alışkanlıklarını, çalgı çalışma yöntemleri ölçeğini kullanarak araştırmışlar; lise türü, öğrenim şekli ve sınıf düzeyine göre çalgı çalışma yöntemlerini kullanma düzeyleri arasında ilişki olduğunu saptamışlardır. Şentürk, Kapçak ve Işıksungur (2018) ise bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarını araştırmış, solo performans, bireysel çalgı not ortalaması ve bireysel çalgı dersine yönelik derse devamlılığın ilişkili olduğunu belirlemişlerdir. Esen ve Sakin-Şenol (2021), etkili zaman kullanımına yönelik geliştirilmiş Pomodoro tekniğinin çalgı çalışma sürecine etkilerini belirlemek istemişlerdir. Bu doğrultuda 10 müzik öğretmeni adayının günlük çalgı çalışma süreçlerini Pomodoro tekniği ile planlamışlardır. Çalışma grubu ile süreç öncesi, süreç ortası ve süreç sonrası üç görüşme yaparak öğrencilerin Pomodoro tekniğini kullanarak çalgı çalışma süreçlerini daha planlı, verimli ve etkili kılabilecekleri düşüncesinde oldukları sonucuna varmışlardır.

Görüldüğü gibi çalgı çalışma, günlük çalışma süresi ve alışkanlıklarıyla ilişkilidir ve bu sürecin bilinçli ve sistemli yönetimi çalgı başarısı üzerinde etkilidir.

Çalgı çalma, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel boyutlarıyla karmaşık bir süreçtir. Nitelikli bir çalgı eğitiminin hedeflerine ulaşabilmesi için öğrencinin iyi düzenlenmiş bir sistem içinde çalışması beklenmektedir. Bu nedenle her öğrencinin çalışma sürecinde uyguladığı taktikler, belirli bir sistem dahilinde olmakla birlikte; bu süreçte kişilere özgü farklılıkların olduğu da bilinmektedir. Öğrencilerin çalışma sürecinde uyguladığı taktiklerin hangi etkenlere göre nasıl farklılaştığının belirlenmesinin, çalışma sürecini daha etkili hale getirilebileceği; dolayısıyla alanyazına ve çalgı eğitimi veren müzik eğitimcilerine önemli bir veri sağlayacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmada müzik eğitimi lisans programı öğrencilerinin çalışma süreçlerinde uyguladıkları *bilişsel, üstbilişsel ve çalışma zamanı yönetimi taktiklerinin cinsiyete, yaşa, eğitim gördükleri okula, sınıf düzeyine, çalgı deneyim yılına, çalgı türüne, günlük çalışma süresine ve çalgı başarı puanına* göre farklılık gösterip göstermediğinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Araştırmanın; öğrencilerin çalışma süreci içerisinde kullandıkları çalışma taktiklerinin farkında olması, eğitimcilerin, öğrencilerin kişisel özelliklerine göre doğru yönlendirebilmesi, bireysel çalgı çalışma sürecinin etkili olabilmesi için alanyazına veri sağlayabileceği düşünülmektedir.

Yöntem

Bu çalışmada öğrencilerin kişisel özellikleriyle çalgı çalışma süreçlerinde kullandıkları taktikler arasındaki ilişkiyi belirlemek amaçlandığı için ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2002).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Ege Bölgesinde bulunan dört devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında 1-4. sınıf düzeyinde öğrenim görmekte olan 143'ü erkek 219'u kadın, toplam 362 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcı öğrencilerin çalışmada değerlendirilen özellikleri aşağıda verilmiştir:

Tablo 1
Katılımcı Öğrencilerin Kişisel Özellikleri

	Kategori	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Toplam
Cinsiyet	Erkek	143	39,5	362
	Kadın	219	60,5	
Yaş	18-19	118	32,6	362
	20-21	114	31,5	
	22+	130	35,9	
Okul	MSKÜ	90	24,9	362
	PAÜ	79	21,8	
	ADÜ	99	27,3	
	DEÜ	94	26,0	
Sınıf	1. sınıf	108	29,8	362
	2. sınıf	96	26,5	
	3. sınıf	75	20,7	
	4. sınıf	83	22,9	

Tablo 1

Katılımcı Öğrencilerin Kişisel Özellikleri (Devamı)

	Kategori	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Toplam
Çalgı Türü	Yaylı Çalgılar	152	42	362
	Telli Çalgılar	41	11,3	
	Mızraplı Çalgılar	9	2,5	
	Tuşlu Çalgılar	47	13	
	Nefesli Çalgılar	49	13,5	
	Şan / Ses	64	17,7	

Öğrencilerin çalgıları sınıflandırılırken telli çalgı kapsamına klasik gitar, mızraplı çalgılar kapsamına ise bağlama, kanun ve ut alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırma, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulunun 03/05/2019 tarihli 2019/04 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.

Veriler, 2019-2020 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında toplanmıştır. Süreçte araştırmacı tarafından hazırlanan ve demografik özellikleri kapsayan “Kişisel Bilgi Formu” ile Özmenteş (2007) tarafından geliştirilen “Çalgı Çalışma Taktikleri Anketi” kullanılmıştır.

Kişisel bilgi formu

Araştırmada kullanılan “Kişisel Bilgi Formu” çalışma grubunun cinsiyet, yaş, sınıf, okul, çalgı türü, çalgı deneyimi, günlük çalışma süresi ve başarı puanı gibi özelliklerine erişmek amacı ile oluşturulmuştur. Sekiz sorudan oluşmaktadır.

Çalgı çalışma taktikleri anketi

Özmenteş (2007) tarafından hazırlanan Çalgı Çalışma Sürecinde Özdüzenlemeli Öğrenme Taktikleri Ölçeği’nden yararlanılarak hazırlanan Çalgı Çalışma Taktikleri Anketi likert tipinde 20 maddeden oluşmaktadır. Anket araştırmanın amacına yönelik kavramsal çerçeve içerisinde belirtilen çalgı çalışma zamanının yönetilmesi, bilişsel taktikler ve üstbilişsel taktikler boyutlarına dayandırılmıştır. Anket Çalgı Çalışma Sürecinde Özdüzenlemeli Öğrenme Taktikleri Ölçeği kapsamında hazırlanmış olduğundan dolayı araştırmacı tarafından gerekli izinler alınmıştır. Anketin geçerlik-güvenirlik çalışmalarının yapıldığı öğrencilerle bu araştırmanın hedef kitleleri benzer olduğundan (lisans düzeyi, aynı yaş aralığı ve benzer eğitim grubu) veri toplama sürecine hemen başlanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Verilerin çözümlemesinde SPSS Statistics 21.0 paket programı kullanılmış; normallik testi, t- testi ve varyans analizi yapılmıştır. Normallik dağılımı için Kolmogorov-Smirnova ve Shapiro-Wilk testleri yapılmış; cinsiyet, okul, yaş, sınıf düzeyi, çalgı türü, çalgı deneyimi, günlük çalışma süresi ve başarı puanı değişkenlerinde p değerinin (.000) 0.5’ten küçük olduğu tespit edilmiştir. Buna göre verilerin normal dağıldığı görülmüştür (bkz. Ek 1).

Bulgular

Çalgı Çalışma Taktikleri ve Cinsiyet

Çalgı çalışma taktikleri anketinden elde edilen ortalama ve standart sapma değerleri aşağıda Tablo 2’de sunulmuştur.

Bu kapsamda öğrencilerin çalışma süreçlerinde kullandıkları çalışma taktikleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya çıkartmak amacı ile yapılan varyans homojenliği ve t-testinden elde edilen bulgular ise Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 2

Cinsiyet ile Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Puan Ortalamaları ve Standart Sapmalar

Çalışma Taktikleri	Cinsiyet	N	X	SS
Bilişsel Taktikler	Erkek	143	2,6803	,38286
	Kadın	219	2,6477	,39711
Üstbilişsel Taktikler	Erkek	143	2,6173	,36537
	Kadın	219	2,6837	,33547
Çalgı Zamanı Yönetimi Taktikleri	Erkek	143	2,4312	,72495
	Kadın	219	2,5190	,69366

Tablo 3

Öğrencilerin Cinsiyeti ile Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Varyans Homojenliği ve T-Testi Sonuçları

	Varyans homojenliği testi			t-testi sonuçları	
	F	Sig.	t	df	P
Bilişsel Taktikler	1,558	,213	,774	360	,440
				311,461	,436
Üstbilişsel Taktikler	1,228	,268	-1,777	360	,076
				285,094	,082
Çalgı Zamanı Yönetimi Taktikleri	2,185	,140	-1,156	360	,248
				294,069	,253

Levene Sig değerlerinin (.213, .268 ve .140) .05'ten küçük olması, verilerin homojen dağıldığını göstermektedir. (0,213 > 0,05)

Tablo 3 incelendiğinde *bilişsel, üstbilişsel ve çalışma zamanı yönetimi taktiklerinde* p değerlerinin (0,440; 0,076; 0,248) .05'ten büyük olduğu görülmüştür. Buna göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde kullandıkları *bilişsel, üstbilişsel ve çalışma zamanı yönetimi taktiklerinin* cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmıştır.

Çalgı Çalışma Taktikleri ve Yaş

Öğrencilerin çalışma süreçlerinde kullandıkları çalgı çalışma taktiklerine ilişkin varyans homojenliği testi sonuçları aşağıdaki gibidir.

Tablo 4

Yaş ile Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Varyans Homojenliği Testi Sonuçları

	Levene Testi	df1	df2	P
Bilişsel Taktikler	,676	2	359	,509
Üstbilişsel Taktikler	,852	2	359	,427
Çalgı Zamanı Yönetimi Taktikleri	,034	2	359	,966

Öğrencilerin çalışma süreçlerinde kullandıkları çalgı çalışma taktikleri ile yaşları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin tek yönlü varyans analizine ait bulgular ise aşağıdaki sunulmuştur.

Tablo 5

Öğrencilerin Yaşları ile Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Çalgı Çalışma Taktikleri	Yaş	N	X	SS	F	P
Bilişsel Taktikler	18-19	118	2,6901	,36900	,926	,397
	20-21	114	2,6216	,38105		
	22+	130	2,6681	,41913		
	Toplam	362	2,6606	,39133		
Üstbilişsel Taktikler	18-19	118	2,6903	,31385	,777	,461
	20-21	114	2,6427	,32536		
	22+	130	2,6406	,39567		
	Toplam	362	2,6575	,34861		
Çalışma Zamanı Yönetimi Taktikleri	18-19	118	2,4915	,69555	,632	,532
	20-21	114	2,4269	,72531		
	22+	130	2,5282	,70165		
	Toplam	362	2,4843	,70650		

Tek yönlü varyans analizi sonucunda elde edilen p değerleri (0,397; 0,461; 0,532) .05'ten büyük olduğundan öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde kullandıkları *bilişsel, üstbilişsel* ve *çalışma zamanı yönetimi taktiklerinin* yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmıştır.

Çalgı Çalışma Taktikleri ve Okul

Öğrencilerin kullandıkları çalgı çalışma taktikleri ile eğitim gördükleri okul değişkenine ilişkin varyans homojenliği testi sonuçları aşağıdaki gibidir.

Tablo 6

Eğitim Görülen Okul ile Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Varyans Homojenliği Testi Sonuçları

	Levene Testi	df1	df2	P
Bilişsel Taktikler	,433	3	358	,729
Üstbilişsel Taktikler	1,598	3	358	,189
Çalgı Zamanı Yönetimi Taktikleri	,447	3	358	,719

Öğrencilerin kullandıkları çalgı çalışma taktikleri ile eğitim gördükleri okul değişkenine ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları aşağıdaki gibidir.

Tablo 7

Eğitim Görülen Okul ile Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Çalgı Çalışma Taktikleri	Okul	N	X	SS	F	P
Bilişsel Taktikler	MSKU	90	2,6857	,39961	1,497	,215
	PAU	79	2,6564	,37832		
	ADU	99	2,5960	,40614		
	DEU	94	2,7082	,37471		
	Toplam	362	2,6606	,39133		
Üstbilişsel Taktikler	MSKU	90	2,6566	,37613	,272	,846
	PAU	79	2,6686	,32649		
	ADU	99	2,6327	,38260		
	DEU	94	2,6750	,30268		
	Toplam	362	2,6575	,34861		
Çalışma Zamanı Yönetimi Taktikleri	MSKU	90	2,5481	,74000	,511	,675
	PAU	79	2,4852	,69961		
	ADU	99	2,4209	,71044		
	DEU	94	2,4894	,68033		
	Toplam	362	2,4843	,70650		

Tablo 7 incelendiğinde p değerlerinin (0,215; 0,846; 0,675) .05'ten büyük olduğu görülmektedir. Buna göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde kullandıkları *bilişsel, üstbilişsel* ve *çalışma zamanı yönetimi taktiklerinin* eğitim gördükleri okula göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Çalgı Çalışma Taktikleri ve Sınıf Düzeyi

Öğrencilerin kullandıkları çalgı çalışma taktikleri ile sınıf düzeylerine ilişkin varyans homojenliği testi sonuçları şöyledir:

Tablo 8

Sınıf Düzeyi ile Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Varyans Homojenliği Testi Sonuçları

	Levene Testi	df1	df2	P
Bilişsel Taktikler	3,945	3	358	,009
Üstbilişsel Taktikler	,201	3	358	,896
Çalgı Zamanı Yönetimi Taktikleri	,791	3	358	,499

Öğrencilerin çalışma süreçlerinde kullandıkları çalgı çalışma taktikleri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin bulgular ise Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9

Sınıf Düzeyi ile Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Çalgı Çalışma Taktikleri	Sınıf Düzeyi	N	X	SS	F	P
Bilişsel Taktikler	1	108	2,6984	,34682	1,260	,288
	2	96	2,6101	,40854		
	3	75	2,6305	,45968		
	4	83	2,6971	,35515		
	Toplam	362	2,6606	,39133		
Üstbilişsel Taktikler	1	108	2,6717	,32167	,094	,963
	2	96	2,6477	,36916		
	3	75	2,6509	,35463		
	4	83	2,6561	,35806		
	Toplam	362	2,6575	,34861		
Çalışma Zamanı Yönetimi Taktikleri	1	108	2,5000	,67055	,462	,709
	2	96	2,4375	,75131		
	3	75	2,5556	,69605		
	4	83	2,4538	,71488		
	Toplam	362	2,4843	,70650		

Tek yönlü varyans analizi sonucunda elde edilen p değerleri (0,288; 0,963; 0,709) .05'ten büyük olduğundan öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde kullandıkları *bilişsel*, *üstbilişsel* ve *çalışma zamanı yönetimi taktiklerinin* sınıf düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır.

Çalgı Çalışma Taktikleri ve Çalgı Deneyim Yılı

Öğrencilerin kullandıkları çalgı çalışma taktikleri ile öğrencilerin çalgı deneyim yılı değişkenine ilişkin varyans homojenliği testinin sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 10

Çalgı Deneyim Yılı ile Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Varyans Homojenliği Testi Sonuçları

	Levene Testi	df1	df2	P
Bilişsel Taktikler	,278	2	359	,758
Üstbilişsel Taktikler	3,941	2	359	,020
Çalgı Zamanı Yönetimi Taktikleri	,285	2	359	,752

Öğrencilerin çalışma süreçlerinde kullandıkları çalgı çalışma taktikleri ile çalgı deneyimleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin tek yönlü varyans analizinden elde edilen bulgular şöyledir:

Tablo 11

Çalgı Deneyim Yılı ile Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Çalgı Çalışma Taktikleri	Deneyim	N	X	SS	F	P
Bilişsel Taktikler	0-3 Yıl	101	2,6124	,38668	1,158	,315
	4-6 Yıl	104	2,6923	,37495		
	7+ Yıl	157	2,6706	,40428		
	Toplam	362	2,6606	,39133		
Üstbilişsel Taktikler	0-3 Yıl	101	2,5806	,37855	3,830	,023
	4-6 Yıl	104	2,7098	,27929		
	7+ Yıl	157	2,6723	,36331		
	Toplam	362	2,6575	,34861		
Çalışma Zamanı Yönetimi Taktikleri	0-3 Yıl	101	2,4851	,70478	,512	,600
	4-6 Yıl	104	2,5385	,68943		
	7+ Yıl	157	2,4480	,72079		
	Toplam	362	2,4843	,70650		

Görüldüğü gibi *bilişsel taktikler* ($p=0,315$) ile *çalğı zamanı yönetimi taktiklerinde* ($p=0,600$) p değerinin .05'ten büyük olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde kullandıkları *bilişsel taktiklerin* ve *çalğı zamanı yönetimi taktiklerinin* çalgı deneyim yılına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmıştır.

Üstbilişsel taktiklerle ilgili sonuçlar incelendiğinde ise p değerinin (0,023) .05'ten küçük olduğu görülmüştür. Buna göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde kullandıkları *üstbilişsel taktiklerin* çalgı deneyim yılına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmıştır ($p=.0,023<0,05$). Bu farklılığın kaynağının belirlenmesi amacıyla uygulanan Tukey testine ilişkin değerler aşağıda verilmiştir.

Tablo 12

Öğrencilerin Çalgı Deneyim Yılı ve Üstbilişsel Çalışma Taktiklerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları

	Çalgı Deneyim Yılı (I)	Çalgı Deneyim Yılı (J)	Ortalama Farkı	Standart Hata	P
Üstbilişsel Taktikler	0-3 Yıl	4-6 Yıl	-,12923*	,04832	,021
		7+ Yıl	-,09171	,04412	,096
	4-6 Yıl	0-3 Yıl	,12923*	,04832	,021
		7+ Yıl	,03753	,04373	,667
	+7 Yıl	0-3 Yıl	,09171	,04412	,096
		4-6 Yıl	-,03753	,04373	,667

Tukey testine göre çalgı deneyim yılı ile *üstbilişsel çalışma taktikleri* kullanımının çalgı deneyim yılına göre farklılaştığı görülmektedir. Çalgı deneyim yılları 4-6 yıl ve 7 ve üzeri yıl olan öğrencilerin çalışma süreçlerinde *üstbilişsel taktik kullanımının* çalgı deneyimi yılı 0-3 yıl olan öğrencilere göre önemli düzeyde daha yüksek olduğu istatistiksel olarak anlaşılmıştır.

Çalgı Çalışma Taktikleri ve Çalgı Türü

Çalgı çalışma taktikleri ile çalgı türü değişkenine ilişkin varyans homojenliği testi sonuçları şöyledir:

Tablo 13

Öğrencilerin Çalgı Türü ve Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Varyans Homojenliği Testi Sonuçları

	Levene Testi	df1	df2	P
Bilişsel Taktikler	6,735	5	356	,000
Üstbilişsel Taktikler	,369	5	356	,869
Çalgı Zamanı Yönetimi Taktikleri	2,613	5	356	,024

Öğrencilerin çalışma süreçlerinde kullandıkları çalgı çalışma taktikleri ile çalgı türleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya çıkartmak amacı ile yapılan tek yönlü varyans analizinden elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 14

Öğrencilerin Çalgı Türü ve Bilişsel Çalışma Taktiklerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Çalgı Çalışma Taktikleri	Çalgı Türü	N	X	SS	F	P
Bilişsel Taktikler	Yaylı Çalgılar	152	2,6297	,34682	1,292	,267
	Telli Çalgılar	41	2,6655	,44341		
	Mızraplı Çalgılar	9	2,8413	,36646		
	Tuşlu Çalgılar	47	2,5927	,20757		
	Nefesli Çalgılar	49	2,7085	,44080		
	Şan / Ses	64	2,7187	,30578		
	Toplam	362	2,6606	,29461		
Üstbilişsel Taktikler	Yaylı Çalgılar	152	2,6423	,37045	,417	,837
	Telli Çalgılar	41	2,6142	,30205		
	Mızraplı Çalgılar	9	2,6566	,39043		
	Tuşlu Çalgılar	47	2,7021	,35851		
	Nefesli Çalgılar	49	2,6883	,29458		
	Şan / Ses	64	2,6648	,35520		
	Toplam	362	2,6575	,34861		
Çalışma Zamanı Yönetimi Taktikleri	Yaylı Çalgılar	152	2,4956	,71150	1,113	,353
	Telli Çalgılar	41	2,3008	,81583		
	Mızraplı Çalgılar	9	2,7778	,47140		
	Tuşlu Çalgılar	47	2,5745	,68702		
	Nefesli Çalgılar	49	2,5238	,60858		
	Şan / Ses	64	2,4375	,72466		
	Toplam	362	2,4843	,70650		

Tablo 14 incelendiğinde p değerlerinin (0,267; 0,837; 0,353) .05'ten büyük olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde kullandıkları *bilişsel taktiklerin*, *üstbilişsel taktiklerin* ve *çalışma zamanı yönetimi taktiklerinin* çalgı türü değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmıştır.

Çalgı Çalışma Taktikleri ve Günlük Çalışma Süresi

Çalgı çalışma taktikleri ile günlük çalışma süresine ilişkin varyans homojenliği testinden elde edilen değerler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 15

Günlük Çalışma Süresi ile Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Varyans Homojenliği Testi Sonuçları

	Levene Testi	df1	df2	P
Bilişsel Taktikler	,522	2	359	,594
Üstbilişsel Taktikler	6,849	2	359	,001
Çalgı Zamanı Yönetimi Taktikleri	21,124	2	359	,000

Öğrencilerin çalışma süreçlerinde kullandıkları çalgı çalışma taktikleri ile günlük çalışma süresi arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya çıkartmak amacı ile yapılan tek yönlü varyans analizinden elde edilen bulgular ise aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 16

Öğrencilerin Günlük Çalışma Süresi ve Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Çalgı Çalışma Taktikleri	Günlük Çalışma Süresi	N	X	SS	F	P
Bilişsel Taktikler	0-1 Saat	140	2,5755	,38848	5,539	,004
	2-3 Saat	120	2,7167	,39807		
	4+ Saat	102	2,7115	,36957		
	Toplam	362	2,6606	,39133		
Üstbilişsel Taktikler	0-1 Saat	140	2,5597	,39683	10,329	,000
	2-3 Saat	120	2,6909	,27949		
	4+ Saat	102	2,7522	,31935		
	Toplam	362	2,6575	,34861		
Çalışma Zamanı Yönetimi Taktikleri	0-1 Saat	140	2,1667	,77170	27,035	,000
	2-3 Saat	120	2,6389	,61658		
	4+ Saat	102	2,7386	,53199		
	Toplam	362	2,4843	,70650		

Tablo 16 incelendiğinde p değerlerinin .05'ten küçük olduğu görülmüştür. Buna göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde kullandıkları *bilişsel taktiklerin*, *üstbilişsel taktiklerin* ve *çalışma zamanı yönetimi taktiklerinin* onların günlük çalışma sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Bu farklılığın kaynağının belirlenmesi amacıyla Tukey testi yapılmıştır.

Tablo 17

Öğrencilerin Günlük Çalışma Süreleri ile Kullandıkları Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları

	Günlük Çalışma Süresi (I)	Günlük Çalışma Süresi (J)	Ortalama Farkı	Standart Hata	P
Bilişsel Taktikler	0-1 Saat	2-3 Saat	-,14116*	,04808	,010
		4+ Saat	-,13597*	,05031	,020
	2-3 Saat	0-1 Saat	,14116*	,04808	,010
		4+ Saat	,00518	,05205	,995
	4+ Saat	0-1 Saat	,13597*	,05031	,020
		2-3 Saat	-,00518	,05205	,995
Üstbilişsel Taktikler	0-1 Saat	2-3 Saat	-,13117*	,04229	,006
		4+ Saat	-,19249*	,04425	,000
	2-3 Saat	0-1 Saat	,13117*	,04229	,006
		4+ Saat	-,06132	,04578	,374
	4+ Saat	0-1 Saat	,19249*	,04425	,000
		2-3 Saat	,06132	,04578	,374

Tablo 17

Öğrencilerin Günlük Çalışma Süreleri ile Kullandıkları Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları (devamı)

	Günlük Çalışma Süresi (I)	Günlük Çalışma Süresi (J)	Ortalama Farkı	Standart Hata	P
Çalışma Zamanı Yönetimi Taktikleri	0-1 Saat	2-3 Saat	-,47222*	,08216	,000
		4+ Saat	-,57190*	,08598	,000
	2-3 Saat	0-1 Saat	,47222*	,08216	,000
		4+ Saat	-,09967	,08895	,502
	4+ Saat	0-1 Saat	,57190*	,08598	,000
		2-3 Saat	,09967	,08895	,502

Tukey testi sonuçlarına göre günlük çalışma süresi 2-3 saat ve 4 ve üzeri saat olan öğrencilerin *bilişsel taktik kullanımlarının* günlük çalışma süresi 0-1 saat olan öğrencilere göre önemli düzeyde daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Aynı durum *üstbilişsel taktiklerin* kullanımı için de geçerlidir. Günlük çalışma süresi 2-3 saat ve 4 ve üzeri saat olan öğrencilerin *üstbilişsel taktik kullanımlarının* günlük çalışma süresi 0-1 saat olan öğrencilere göre önemli düzeyde daha yüksek olduğu da anlaşılmıştır. Yine günlük çalışma süresi 2-3 saat ve 4 ve üzeri saat olan öğrencilerin *çalışma zamanı yönetimi taktikleri* kullanımlarının günlük çalışma süresi 0-1 saat olan öğrencilere göre önemli düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan günlük çalışma süresi 4 ve üzeri olan öğrencilerin *bilişsel taktikleri*, *üstbilişsel taktikleri* ve *çalışma zamanı yönetimi taktikleri* kullanımlarının günlük çalışma süresi 2-3 saat olan öğrencilere göre önemli düzeyde bir fark göstermediği görülmüştür.

Çalgı Çalışma Taktikleri ve Başarı Puanı

Çalgı çalışma taktikleri ile öğrencilerin başarı puanı ortalamasına ilişkin varyans homojenliği testinden elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 18

Başarı Puanı Ortalaması ile Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Varyans Homojenliği Testi Sonuçları

	Levene Testi	df1	df2	P
Bilişsel Taktikler	2,042	2	359	,131
Üstbilişsel Taktikler	6,404	2	359	,002
Çalgı Zamanı Yönetimi Taktikleri	9,087	2	359	,000

Öğrencilerin çalışma süreçlerinde kullandıkları çalgı çalışma taktiklerinin ile başarı puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya çıkarmak amacı ile yapılan tek yönlü varyans analizinden elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 19

Başarı Puanı Ortalaması ile Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Çalgı Çalışma Taktikleri	Başarı Puanı	N	X	SS	F	P
Bilişsel Taktikler	0-79	69	2,4700	,43352	11,753	,000
	80-89	106	2,6631	,38796		
	90-100	187	2,7296	,35396		
	Toplam	362	2,6606	,39133		
Üstbilişsel Taktikler	0-79	69	2,4835	,42597	12,430	,000
	80-89	106	2,6587	,31711		
	90-100	187	2,7210	,31223		
	Toplam	362	2,6575	,34861		
Çalışma Zamanı Yönetimi Taktikleri	0-79	69	2,1594	,74669	14,148	,000
	80-89	106	2,4025	,74708		
	90-100	187	2,6506	,61569		
	Toplam	362	2,4843	,70650		

Görüldüğü gibi p değerlerinin .05'ten küçük olduğu görülmüştür. Buna göre öğrencilerin çalgı çalışma sürecinde kullandıkları *bilişsel taktikler*, *üstbilişsel taktikler* ve *çalışma zamanı yönetimi taktikleri*, onların başarı puanı ortalamalarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan Tukey testi sonuçları Tablo 20'de sunulmuştur:

Tablo 20

Öğrencilerin Başarı Puanı Ortalaması ile Çalgı Çalışma Taktiklerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları

	Başarı Puan Ortalaması (I)	Başarı Puan Ortalaması (J)	Ortalama Farkı	Standart Hata	P
Bilişsel Taktikler	0-79	80-89	-,19309*	,05881	,003
		90-100	-,25959*	,05355	,000
	80-89	0-79	,19309*	,05881	,003
		90-100	-,06649	,04622	,322
	90-100	0-79	,25959*	,05355	,000
		80-89	,06649	,04622	,322
Üstbilişsel Taktikler	0-79	80-89	-,17513*	,05229	,003
		90-100	-,23742*	,04762	,000
	80-89	0-79	,17513*	,05229	,003
		90-100	-,06229	,04110	,285
	90-100	0-79	,23742*	,04762	,000
		80-89	,06229	,04110	,285
Çalışma Zamanı Yönetimi Taktikleri	0-79	80-89	-,24310	,10551	,057
		90-100	-,49120*	,09608	,000
	80-89	0-79	,24310	,10551	,057
		90-100	-,24811*	,08293	,008
	90-100	0-79	,49120*	,09608	,000
		80-89	,24811	,08293	,008

Tablo 20'den anlaşılacağı gibi başarı puan ortalaması 80-89 ile 90-100 olan öğrencilerin çalışma sürecinde kullandıkları *bilişsel taktiklerin*, *üstbilişsel taktiklerin* ve *çalışma zamanı yönetimi taktiklerinin* başarı puan ortalaması 0-79 olan öğrencilere göre önemli düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca başarı puan ortalaması 90-100 olan öğrencilerin kullandıkları *bilişsel*, *üstbilişsel* ve *çalışma zamanı yönetimi taktiklerinin* başarı puan ortalaması 80-89 olan öğrencilere göre önemli düzeyde fark gösterdiği belirlenmiştir. Ancak başarı ortalaması 0-79 ve 80-89 olan öğrencilerin kullandıkları *bilişsel*, *üstbilişsel* ve *çalışma zamanı yönetimi taktiklerinin* başarı puan ortalamasına göre istatistiksel olarak bir fark göstermediği saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Araştırma sonucunda, öğrencilerin bireysel çalgı çalışma süreçlerindeki *bilişsel çalışma*, *üstbilişsel çalışma* ve *çalışma zamanı yönetimi taktikleri* kullanımlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği anlaşılmıştır. Benzer biçimde Moray'ın (2003) çalgı çalışma tutum ve alışkanlıkları üzerine yaptığı araştırma ile Özmenteş'in (2007) çalgı çalışma sürecinde özdüzenlemeli öğrenme ile duyuşsal özellikler ve performans düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında sonuçların cinsiyete göre farklılaşmadığı saptanmıştır. Diğer yandan Tuzcu (2016) piyano çalışma süreçlerinde öğrencilerin özdüzenlemeli öğrenme düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiğini, kız öğrencilerin özdüzenlemeli öğrenme düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğunu belirlemiştir.

Öğrencilerin *bilişsel çalışma*, *üstbilişsel çalışma* ve *çalışma zamanı yönetimi taktiklerini* kullanımlarının yaş değişkenine göre de anlamlı farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır. Moray (2003) da çalgı çalışma tutum ve alışkanlıklarının yaşa göre değişmediğini bulmuştur. Tuzcu (2016) ve Özmenteş (2007) öğrencilerin özdüzenlemeli öğrenme düzeylerinde yaşa göre anlamlı farklılık gösterdiğini belirlemiştir. Yine öğrencilerin *bilişsel*, *üstbilişsel* ve *çalışma zamanı yönetimi taktiği* kullanımlarının eğitim gördükleri okula göre farklılık göstermediği görülmüştür. Tuzcu (2016) ise konservatuvar öğrencilerinin eğitim fakültesi öğrencilerine göre özdüzenlemeli öğrenme düzeylerinin anlamlı farklılık gösterdiğini belirlemiştir. Özmenteş (2007) de Tuzcu (2016) ile benzer bir şekilde konservatuvar öğrencilerinin özdüzenlemeli öğrenme düzeylerinin eğitim fakültesi öğrencilerine göre anlamlı farklılık gösterdiğini saptamıştır. Bu farklılığın bu araştırmanın yalnızca eğitim fakültesi müzik öğretmenliği programlarında

yapılmasından; yukarıda sözü edilen araştırmaların ise örneklemine hem eğitim fakültesi müzik öğretmenliği hem de konservatuvar öğrencilerinin oluşturulmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Öğrencilerin çalgı deneyim yılı bakımından ise *üstbilişsel çalışma taktiği* kullanımının anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği; çalgı deneyim yılı 4-6 ile 7 ve üzeri yıl olan öğrencilerin üstbilişsel taktik kullanımının çalgı deneyim yılı 0-3 yıl olan öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu anlaşılmıştır. Ancak *bilişsel çalışma taktikleri* ve *çalışma zamanı yönetimi taktiklerinin* çalgı deneyim yılına göre farklılaşmadığı görülmüştür. Tuzcu (2016) da piyano çalışma geçmişine göre öğrencilerin özdüzenlemeli öğrenme düzeylerinde anlamlı farklılık olduğunu belirlemiştir; 7-9 ile 10 ve üzeri yıl piyano çalışma geçmişine sahip öğrencilerin 1-3 ve 4-6 yıl olan öğrencilere oranla özdüzenlemeli öğrenme düzeylerinin daha yüksek olduğunu saptamıştır. Özmenteş (2007) bunun aksi yönünde bir sonuç elde etmiştir: Öğrencilerin özdüzenlemeli öğrenme düzeylerinin çalgı deneyimlerine göre önemli düzeyde bir fark göstermediğini belirlemiştir.

Araştırma bulguları, çalgı türüne göre incelendiğinde *bilişsel*, *üstbilişsel* ve *çalışma zamanı yönetimi taktiği* kullanımında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Moray (2003) da çalgı türüne, çalgıyı isteyerek seçmiş olmaya ve çalgının niteliğinden memnun olma durumuna göre çalışma tutum ve alışkanlıklarının farklılaşmadığını belirlemiştir. Tuzcu (2016) ise özdüzenlemeli öğrenme düzeylerinin öğrencilerin ana dallarına göre anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirlemiştir. Ana dalları piyano olan öğrencilerin özdüzenlemeli öğrenme düzeylerinin ana dalları yaylı, nefesli, telli (gitar), mızraplı çalgı ve şan olan öğrencilere oranla önemli düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

Günlük çalışma süresinin *bilişsel*, *üstbilişsel* ve *çalışma zamanı yönetimi taktiği* kullanımlarını etkilediği belirlenmiştir. Günlük çalışma süresi 2-3 ile 4 ve üzeri saat olan öğrencilerin *bilişsel*, *üstbilişsel* ve *çalışma zamanı yönetimi taktiği* kullanımlarının, günlük çalışma süresi 0-1 saat olan öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu anlaşılmıştır. İlgili alanyazında günlük çalışma süresi yüksek olan öğrencilerin daha düşük olan öğrencilere oranla daha başarılı olduğunu destekler araştırmalar bulunmaktadır. Moray (2003), günde 3-4 saat çalışan öğrencilerin tutum ve alışkanlık puanlarının da yüksek olduğunu belirlemiştir. Özmenteş (2007) öğrencilerin özdüzenlemeli öğrenme düzeylerinde günlük çalışma sürelerine göre anlamlı farklılık olduğunu; günlük çalışma süresi arttıkça özdüzenlemeli öğrenme düzeyinin artış gösterdiğini belirlemiştir. Tuzcu (2016) da benzer şekilde özdüzenlemeli öğrenme düzeylerinin günlük çalışma süresine göre anlamlı farklılık gösterdiğini; günlük çalışma süreleri 3 saat ve üzeri olan öğrencilerin özdüzenlemeli öğrenme düzeylerinin, 1-2 saat ve 1 saat olan öğrencilere oranla önemli düzeyde yüksek olduğu belirlemiştir. Özetle bireysel çalgı çalışma sürecinde günlük çalışma süresinin öğrencilerin başarı puanlarını doğrudan etkilemekte olduğunu söylenebilir.

Öğrencilerin çalgı çalışma taktiği kullanımları, başarı puan ortalamalarından da etkilenmektedir. Buna göre başarı puan ortalaması 80-89 ile 90-100 olan öğrencilerin çalışma sürecinde kullandıkları *bilişsel taktiklerin*, *üstbilişsel taktiklerin* ve *çalışma zamanı yönetimi taktiklerinin* başarı puan ortalaması 0-79 olan öğrencilere göre önemli düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca başarı puan ortalaması 90-100 olan öğrencilerin kullandıkları *bilişsel*, *üstbilişsel* ve *çalışma zamanı yönetimi taktiklerinin* başarı puan ortalaması 80-89 olan öğrencilere göre önemli düzeyde fark gösterdiği belirlenmiştir. Bilen (2007) de çalışmasında, piyano çalışma sürecinde çalışma stratejileri kullanan öğrencilerin çoğunluğunun başarılı öğrenciler olduğu sonucunun çıkarılabileceğini belirlemiştir. Şentürk, Kapçak ve Işıksungur (2018) ise solo performans başarısının bireysel çalgı not ortalamasının ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Öğrencilerin çalgı çalışma süreçlerinde kullandıkları taktik kullanımı ile başarı puanlarının karşılaştırıldığı bir diğer araştırma ise Rohwer ve Polk (2006) tarafından yapılmıştır. Rohwer ve Polk (2006) çalışma sürecinde çözümleyici çalışanların bütüncül çalışanlara göre daha yüksek puanlar aldıklarını belirlemiştir.

Sonuç olarak öğrencilerin bireysel çalgı çalışma süreçlerinde *bilişsel çalışma taktiği* kullanımlarının günlük çalışma sürelerine ve başarı puan ortalamalarına göre anlamlı farklılık gösterdiği; bununla birlikte cinsiyete, yaşa, eğitim gördükleri okula, sınıfa ve çalgı türüne göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. *Üstbilişsel çalışma taktikleri* kullanımlarının ise çalgı deneyim yılına, günlük çalışma sürelerine ve başarı puan ortalamalarına göre anlamlı fark gösterdiği; fakat cinsiyete, yaşa, eğitim gördükleri okula, sınıfa ve çalgı türüne göre göstermediği anlaşılmıştır. *Çalışma zamanı yönetimi*

taktikleri kullanımlarının ise günlük çalışma sürelerine ve başarı puan ortalamalarına göre anlamlı fark gösterdiği; diğer taraftan cinsiyete, yaşa, eğitim gördükleri okula, sınıfa ve çalgı türüne göre göstermediği anlaşılmıştır. Eğitim fakültesi müzik eğitimi programı lisans öğrencilerinin çalgı çalışma süreçlerinde kullandıkları taktiklerin, çalgı deneyim yılı, günlük çalışma süresi ve başarı puanı ortalaması değişkenleriyle ile ilişkili olduğu söylenebilir.

Bilişsel çalışma taktikleri, üstbilişsel çalışma taktikleri ve çalışma zamanı yönetimi taktikleri kullanımının başarı puanını yükselttiği görüldüğünden öğrencilere çalgı çalışma taktikleriyle ilgili farkındalık kazandırma çalışmalarının yapılması önerilebilir. Üstbilişsel çalışma taktikleri kullanımının çalgı deneyim yılı arttıkça üstbilişsel çalışma taktikleri kullanımının da arttığı görülmüştür. Bu bağlamda çocuğun çalgı eğitimine erken yaşlarda başlatılmasına yönelik ebeveyn farkındalığı için çalışmaların yapılması önerilebilir. Günlük çalışma süresi arttıkça öğrencilerin bilişsel çalışma taktikleri, üstbilişsel çalışma taktikleri ve çalışma zamanı yönetimi taktikleri kullanımları da artmaktadır. Bu sonuç doğrultusunda kurumların öğrencilerin programını çalgı çalışma süresini de düşünerek planlamaları; çalgı eğitimcisinin öğrenciye üç ve daha fazla saati kapsayan bir çalışma programı belirlemesi; ebeveynlerin öğrenciye daha uzun süre çalışabileceği ortam ve koşulları hazırlaması önerilebilir.

Araştırma, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulunun 03/05/2019 tarihli 2019/04 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.

Kaynakça

- Açıkgöz, K. Ü. (1996). *Etkili öğrenme ve öğretme*. İzmir: Biliş Yayıncılık
- Akın, Ö. (2007). *Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümleri keman dersinde anlamlandırma stratejisinin kullanımı ve etkililik düzeyi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Aydoğan S. ve Özgür, Ö. (2006). *Müziksel işitme okuma eğitimi ve kuramı II*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Babacan, E., Yüksel, G., Küçükosmanoğlu, O., & Babacan, M. D. (2017). Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi (Konya ili örneği). *JRET Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 464-474.
- Barry, N. H. & Hallam, S. 2002. Practice. In Parncutt, R. & McPherson, G. (Eds.), *The science and psychology of music performance: Creative strategies for teaching and learning* (pp. 151-162). Oxford University Press, USA.
- Bilen, O. O. (2007). *Öz-düzenleyerek piyano çalışmanın sınav performansına etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Büyükkayıkçı, G. E. (2004). *Türkiye'deki eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dalları yaylı çalgı öğrencilerinin günlük bireysel çalışma yöntemleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Can, Ü. K. (2016). Klasik gitar eğitiminde günlük çalışma programının gitar öğrencilerinin çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarına, gitar deşifrelerine ve performanslarına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 41(185), 235-250.
- Chung, J. W. (2006). *Self-regulated learning in piano practice of middle-school piano majors in Korea* (PhD Thesis). Colombiya University, NY, USA.
- Ertem, Ş. (2003). *Ankara Anadolu güzel sanatlar lisesi müzik bölümü temel piyano eğitiminde öğrenme stratejilerinin kullanılma durumları ve örgütlenme stratejisinin etkililik düzeyi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Esen, Y. ve Sakin Şenol, A. (2021). Müzik öğrencilerinin çalgı çalışma süreçlerinde Pomodoro tekniği kullanımına yönelik görüşleri. *ARTS: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 6, 413-446.
- Güdek, B. & Yılmaz, D. (2017). Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin çalgı çalışma yöntemlerini kullanma düzeyleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(53), 43-53.
- Hallam, S. (2001). The development of metacognition in musicians: Implications for education. *British Journal of Music Education*, 18 (1), 27-39.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.

- Moray, E. (2003). *Üniversite müzik öğrencilerinin çalgı çalışma tutum ve alışkanlıklarının incelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Özmenteş, G. (2016). *Çalgı performansında çalışma stratejileri ve müzik özyeterliliğinin rolü*. 14.06.2020 tarihinde <http://gozmentes.blogspot.com/2016/10/calgi-performansnda-calsma-stratejileri.html> adresinden alınmıştır.
- Özmenteş, S. (2007). *Çalgı çalışma sürecinde özdüzenlemeli öğrenme ile duyuşsal özellikler ve performans düzeyi ilişkileri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Rohwer, D. & Polk, J. (2006). Practice behaviors of eighth-grade instrumental musicians. *Journal of Research in Music Education*, 54(4), 350-362.
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Shuter-Dyson, R. (1999). Musical ability. *The Psychology of Music* (pp. 627-651). East Grinstead West Susses, England, UK: Elsevier.
- Sloboda, J. A. (1994). Music performance: Expression and the development of excellence. In R. Aiello & J. A. Sloboda (Eds.), *Musical perceptions* (pp. 152–169). Oxford University Press.
- Şentürk, G. C., Kapçak, Ş., & Işıksungur, B. K. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 1232-1255.
- Topoğlu, O. (2006). *Yaylı çalgı çalışma sürecinde eşlikli çalışmanın önemi ve viyolonsel için eşlikli parmak açma çalışmaları* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tuzcu, Ö. (2016). *Piyano eğitiminde özdüzenlemeli öğrenme ve öğrenme stilleri ile akademik başarı arasındaki ilişki* (Yayımlanmış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Uçan, A. (1994). *İnsan ve müzik-İnsan ve sanat eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Woolfolk, A. E. (2005). *Educational psychology*. USA: Allyn Bacon.
- Yokuş, H. (2009). *Piyano eğitiminde öğrenme stratejilerinin kullanılmasına yönelik etkinliklerin performans başarısına ve üstbilişsel farkındalığa etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Extended Abstract

Introduction

Playing an instrument is a complex process with cognitive, affective, and psychomotor dimensions. For a qualified instrument education to reach its goals, the student is expected to work in a well-organized system. For this reason, the tactics applied by each student during the study process are within a certain system; yet it is also known that there are individual differences in this process. Determining how the tactics used by the students in the study process differ according to which factors can make the study process more effective. Therefore, it is thought that it will provide important data to the literature and music educators who give instrument education. In this direction, it is aimed in the research to reveal whether the cognitive, metacognitive, and study time management tactics applied by music education undergraduate program students in the study process show difference according to the gender, age, school, grade level, years of instrument experience, instrument type, daily study time, and instrument success score.

Methodology

The relational survey model was used in the research in order to determine the relationship between the personal characteristics of the students and the tactics they used in the instrument study processes. Participants consist of 362 students, 143 males and 219 females, studying at 1th-4th grade in the Faculty of Education, Music Education Department. The data were collected in the spring semester of the 2019-2020 academic year. In this process, data were collected by using the "Personal Information Form" prepared by the researchers and covering demographic characteristics, and the "Instrument Practice Strategies Survey" was developed by Özmenteş (2007). In the analysis of the data, using the SPSS Statistics 21.0 package program; normality test, t-test and analysis of variance were applied.

Discussion and Conclusion

As a result, it was found that the students' use of cognitive practice tactics in individual instrument study processes differed significantly according to their daily study durations and achievement score averages; however, it was observed that there was no significant difference according to gender, age, school, class, and instrument type. The use of metacognitive practice tactics showed a significant difference according to years of instrument experience, daily practice times, and average success scores; however, it was understood that it did not show according to gender, age, school, class, and instrument type. While the use of working time management tactics differs significantly according to daily working hours and average success scores; on the other hand, it was understood that it did not show according to gender, age, school, class, and instrument type. It can be said that the tactics used by the undergraduate students of the education faculty music education program in the instrument study process are related to the variables of the instrument experience year, daily practice time, and average success score. According to these results, carrying out activities to raise awareness about instrument training tactics and to raise parental awareness for the child to start instrument education at an early age; the instrument trainer determines a study program for the student that covers three or more hours; parents prepare the environment and conditions for the student to work longer may be suggested.¹²

¹ Yazarlar, bu makaleye eşit oranda katkıda bulunmuştur.

² Bu çalışma, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nin İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'nun 03.05.2019 tarihli 2019/04 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.